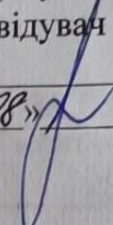

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова
Первомайський навчально-науковий інститут

Кафедра Обліку та оподаткування

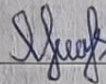
«Допущений до захисту»
Завідувач кафедри

« 08 » 06 2026

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: **Облік податкової звітності в електронній формі та аналіз її**
інформаційних можливостей

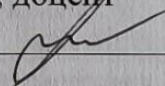
Виконав студент 43-ОА-20 групи

Ярמושська С. І.

Керівник роботи:

к.е.н., доцент

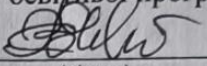
Гавриленко Н. В.

Первомайськ, 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Первомайський Навчально-науковий інститут Національного
університету кораблебудування імені адмірала Макарова
Інженерно-економічний факультет

Кафедра економіки, обліку та підприємництва
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Гарант освітньої програми

(підпис)

« 09 » лютого 2026 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Студенту Ярмольській Світлані Іллівні
(прізвище, ім'я по батькові)

1. Тема роботи Облік податкової звітності в електронній формі та
аналіз її інформаційних можливостей (на матеріалах ФГ «НАДІЯ-С»)

Керівник роботи к.е.н., доцент Гавриленко Наталія Вікторівна

Затверджена розпорядженням директора № 27 від « 31 » березня 2026р.

2. Термін подання роботи: 8 травня 2026 року

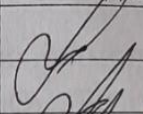
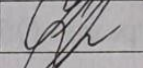
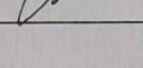
3. Вихідні дані по роботі: підручники, наукові статті, інформація інтернет-
ресурсів, монографії, автореферати, періодичні видання, матеріали
конференцій, бухгалтерська, фінансова звітність ТОВ «НАДІЯ -С»,
первинна документація, Наказ про облікову політику, реєстри фінансового
обліку, податкова звітність

4. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів) 1. Теоретичні аспекти обліку податкової звітності в електронній формі та
аналіз її інформаційних можливостей 2. Аналіз фінансового стану ФГ
«НАДІЯ-С»; 3. Облік податкової звітності на ФГ «НАДІЯ-С» та аналіз її
інформаційних можливостей»;

5. Перелік презентаційних матеріалів:

1. Комп'ютеризований аналіз правового статусу КЕП на
виробничого підприємстві. 2. Ключові напрямки використання
інформатизованого потенціалу е-звітності; 3. Фокус на
розвитку ФГ «Надія-С» за 2021-2023 рр; 4. Характеристика
виробничого забезпечення для податкового обліку у ФГ «Надія-С»

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	Гавриленко Н. В.		
2	Гавриленко Н. В.		
3	Гавриленко Н. В.		

7. Дата видачі завдання 9.02.2026

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітки
1	Визначення наукового керівника роботи	9.02.2026	
2	Вибір теми роботи та її узгодження її з науковим керівником	12.02.2026	
3	Складання попереднього плану роботи, узгодження його з науковим керівником	13.02.2026	
4	Збір статистичної інформації	20.02.2026	
5	Вивчення друкованих та електронних джерел, економічних реалій, методичних та наукових видань з теми роботи	27.02.2026	
6	Систематизація інформації та складання розгорнутого плану роботи, затвердження його науковим керівником	06.03.2026	
7	Розробка теоретичного розділу	13.03.2026	
8	Розробка аналітичного розділу	27.03.2026	
9	Розробка проектного розділу	10.04.2026	
10	Розробка вступу, висновків, списку використаної літератури та додатків	17.04.2026	
12	Редагування рукопису роботи бакалавра та ознайомлення з ним наукового керівника	30.04.2026	
13	Розробка проекту демонстраційного матеріалу та доповіді	08.05.2026	
14	Усунення зауважень наукового керівника та завершення роботи	22.05.2026	
15	Подання рукопису кваліфікаційної роботи, презентаційного матеріалу на попередній захист	08.06.2026	
16	Подання роботи рецензенту та отримання рецензії	09.06.2026	
17	Захист роботи перед атестаційною комісією	17.06.2026	

Студент

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Анотація

Бакалаврську роботу присвячено дослідженню теоретичних, організаційних та практичних аспектів формування податкової звітності в електронній формі, а також оцінці її аналітичного потенціалу. У роботі досліджено нормативно-правове регулювання електронного документообігу в Україні, проаналізовано діючу практику складання, підписання та подання електронних податкових декларацій на прикладі ФГ «НАДІЯ-С», а також виявлено технічні та методологічні проблеми, пов'язані із захистом інформації та синхронізацією облікових програм із державними сервісами. На основі проведеного аналізу обґрунтовано рекомендації щодо оптимізації алгоритмів автоматичної перевірки помилок у системі BAS, що дозволить мінімізувати ризики штрафних санкцій, підвищити інформативність звітності для керівництва та прискорити процес прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: бухгалтерський облік, податкова звітність, електронна форма, інформаційні можливості, електронний документообіг, аналіз даних

Abstract

This bachelor's thesis is devoted to the study of the theoretical, organizational, and practical aspects of tax reporting formation in electronic form, as well as the assessment of its analytical potential. The study examines the regulatory framework for electronic document management in Ukraine, analyzes the current practice of compiling, signing, and submitting electronic tax returns using the case study of "NADIYA-S" Farm Enterprises, and identifies technical and methodological problems related to information security and the synchronization of accounting programs with government services. Based on the analysis, recommendations for optimizing the algorithms for automatic error checking in the BAS system are substantiated, which will minimize the risks of financial penalties, increase the informativeness of reporting for management, and accelerate the managerial decision-making process.

Keywords: accounting, tax reporting, electronic form, information capabilities, electronic document management, data analysis.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
РОЗДІЛ 1 РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ ТА АНАЛІЗ ЇЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ.....	8
1.1 Нормативно-правове забезпечення та методологічні засади формування податкової звітності в електронній формі.....	8
1.2 Аналітичний потенціал та інформативність електронних звітів.....	8
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ФГ «НАДІЯ-С».....	20
2.1 Організаційно-економічна характеристика ФГ «НАДІЯ-С».....	20
2.2 Аналіз фінансового стану ФГ «НАДІЯ-С».....	23
РОЗДІЛ 3 ОБЛІК ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ФГ «НАДІЯ-С» ТА АНАЛІЗ ЇЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ.....	30
3.1 Облік податкової звітності ФГ «НАДІЯ-С» в електронній формі.....	30
3.2 Шляхи вдосконалення подання звітності в електронній формі.....	34
Висновки.....	42
Перелік використаних джерел.....	46
Додатки	

ВСТУП

В умовах динамічного розвитку цифрової економіки та євроінтеграційних процесів в Україні особливого значення набуває модернізація взаємовідносин між суб'єктами господарювання та органами державної фіскальної служби. Перехід на електронний документообіг став не просто вимогою часу, а критично важливою умовою для забезпечення оперативності, прозорості та зниження адміністративних витрат бізнесу.

Для підприємств аграрного сектору, зокрема фермерських господарств, які функціонують у специфічних умовах сезонності виробництва, залежності від природно-кліматичних факторів та особливого режиму оподаткування (зокрема, сплати єдиного податку четвертої групи), автоматизація обліку та звітності є інструментом підвищення конкурентоспроможності. Електронна податкова звітність акумулює значні масиви інформації. Проте її потенціал як джерела аналітичних даних для внутрішнього менеджменту, оцінки фінансової стійкості та прогнозування податкового навантаження фермерських господарств наразі реалізований не повністю. Необхідність оптимізації процесів формування електронних податкових декларацій та розширення аналітичного інструментарію використання цих даних зумовлюють актуальність обраної теми бакалаврської роботи.

Метою бакалаврської роботи є теоретичне обґрунтування, дослідження практичних аспектів організації обліку податкової звітності в електронній формі на прикладі ФГ «НАДІЯ-С» та розробка рекомендацій щодо ефективного аналізу її інформаційних можливостей для прийняття управлінських рішень.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- вивчити теоретико-методологічні основи формування податкової звітності в умовах цифровізації обліку;

- дослідити нормативно-правове регулювання та сучасні програмні комплекси для подання звітності в електронній формі;
- надати організаційно-економічну характеристику ФГ «НАДІЯ-С»;
- критично оцінити поточний стан організації бухгалтерського обліку та методик складання електронної податкової звітності на досліджуваному підприємстві;
- проаналізувати інформаційні можливості електронних податкових декларацій ФГ «НАДІЯ-С» для оцінки фінансово-майнового стану господарства;
- обґрунтувати напрями вдосконалення облікової політики та автоматизації звітності з метою оптимізації податкового планування в ФГ «НАДІЯ-С».

Об'єктом дослідження є процес формування бухгалтерської інформації, складання і подання податкової звітності в електронному вигляді, а також аналітичні процедури оцінки її показників.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних питань щодо організації обліку податкової звітності в електронній формі та методики аналізу її інформаційних можливостей у ФГ «НАДІЯ-С».

Методологічною основою роботи є діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення економічних явищ. У процесі дослідження використано такі методи: аналіз та синтез (для деталізації складових звітності), порівняння та графічний метод (для оцінки фінансових показників ФГ «НАДІЯ-С»), моделювання та абстрактно-логічний метод (для формулювання рекомендацій щодо оптимізації облікового процесу). Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти України з питань обліку та оподаткування, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, первинні документи, реєстри

бухгалтерського обліку, фінансова та електронна податкова звітність ФГ «НАДІЯ-С» за 2023–2025 роки.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що запропоновані рекомендації щодо автоматизації облікових процедур та алгоритми аналізу інформаційного потенціалу електронної звітності можуть бути безпосередньо впроваджені в практику діяльності ФГ «НАДІЯ-С» для зниження податкових ризиків та підвищення якості фінансового менеджменту.

Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ ТА АНАЛІЗ ЇЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

1.1 Нормативно-правове забезпечення та методологічні засади формування податкової звітності в електронній формі

Впровадження електронної форми звітування в Україні стало результатом глобального тренду на диджиталізацію публічних фінансів (EGovernment). Економічна природа електронної звітності полягає у переході від паперового документообігу, що супроводжувався значними часовими та фінансовими витратами, до безпаперових технологій, які базуються на принципах юридичної значущості електронного підпису.

Нормативний фундамент цієї системи в Україні базується на «трьох китах» законодавства:

1. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» - визначає юридичну силу електронного документа, прирівнюючи його до паперового аналога[1];
2. Закон України «Про електронні довірчі послуги» - регламентує використання ЕЦП (КЕП), що є ключем до ідентифікації платника та захисту цілісності даних[2];
3. Податковий кодекс України (ПКУ) - зокрема стаття 49, яка безпосередньо встановлює обов'язок або право подання звітності в електронному вигляді для різних категорій платників[3];

Еволюція законодавчих вимог до суб'єктів господарювання. Процес впровадження е-звітності не був одномоментним. Науковці виділяють етап поступового розширення кола осіб, для яких електронна форма стала обов'язковою. Спочатку це стосувалося лише великих платників податків,

згодом - платників ПДВ, а сьогодні охоплює майже всіх суб'єктів підприємництва, включаючи фізичних осіб-підприємців (ФОП).

Методологічно податкова звітність в електронній формі базується на використанні єдиного стандарту (формату) XML-файлів. Це дозволяє автоматизувати процес обробки даних на боці ДПС, мінімізуючи людський фактор та технічні помилки при перенесенні цифр із паперових носіїв. Розглянемо роль Електронного кабінету платника податків як інституційного сервісу. Ключовим методологічним аспектом сучасного етапу є функціонування Електронного кабінету (наказ Мінфіну №637) [4]. З точки зору права, це не просто сайт, а «сукупність інформаційнотелекомунікаційних систем», через які реалізуються права та обов'язки платника. Тут можна виділити наступні позитивні переваги:

1. Методологічна перевага: Кабінет забезпечує автоматичне оновлення форм звітів. Платнику не потрібно самотійно стежити за зміною бланків - система пропонує актуальну версію автоматично;
2. Правовий аспект: Квитанція №1 та Квитанція №2, що надходять у відповідь на надісланий звіт, мають статус офіційного підтвердження прийняття документа державним органом.

Розглянемо методологія використання КЕП (кваліфікованого електронного підпису). Електронна звітність неможлива без КЕП. Згідно з методологічними засадами, підпис виконує дві функції:

1. Автентифікація: Підтвердження, що звіт подала саме уповноважена особа.
2. Цілісність: Гарантія того, що після підписання в документ не було внесено жодних змін.

У наукових дискусіях (наприклад, у виданнях «Фактор») часто піднімається питання відповідальності: якщо бухгалтер використовує КЕП

директора, це порушує правову природу довірчих послуг, що може мати наслідки при судовому оскарженні податкових рішень [5].

Зупинемося на проблематиці гармонізації бухгалтерського та податкового е-звітництва. Важливим методологічним моментом є формат iXBRL (Inline eXtensible Business Reporting Language) для великих підприємств та фінансових установ. Це міжнародний стандарт, який дозволяє подавати фінансову звітність у форматі, який «читається» одночасно і людиною (як веб-сторінка), і машиною (як набір даних). Це вершина еволюції е-звітності, яка дозволяє Україні інтегруватися в європейський інформаційний простір.

Щодо захисту даних та кібербезпека в системі е-звітності, то нормативне забезпечення також включає вимоги щодо захисту інформації (Закон «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах»). Оскільки податкова звітність містить комерційну таємницю та персональні дані, методологія її передачі базується на шифруванні. Будьякий витік даних на етапі передачі через шлюзи ДПС є порушенням конституційних прав платника, що створює підґрунтя для юридичних суперечок.

Нормативно-правове поле електронної звітності в Україні є сформованим і динамічним. Воно базується на поєднанні податкового права та технологічних стандартів захисту інформації. Головною методологічною засадою є перехід від статичного звіту до інтерактивного обміну даними, що забезпечує прозорість, швидкість та високу точність облікової інформації. На основі положень Законів України «Про електронні довірчі послуги»[1] та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами підприємцями»[6] ми сформували порівняльну таблицю 1.

Таблиця 1

Компаративний аналіз правового статусу КЕП та власноручного підпису з мокрою печаткою

Критерій порівняння	Кваліфікований електронний підпис (КЕП)	Власноручний підпис та мокра печатка
Нормативне регулювання	Закон України «Про електронні довірчі послуги», Постанови КМУ.	Господарський[7] та Цивільний кодекси України[8], профільні закони.
Юридична сила	Має таку саму юридичну силу, як і власноручний підпис (згідно зі ст. 18 Закону № 2155).	Традиційна форма підтвердження волевиявлення та автентичності документа.
Обов'язковість використання	Обов'язковий для подання податкової звітності в електронній формі та едокументообігу з ДПС.	Використання печатки є добровільним для більшості суб'єктів господарювання (крім окремих випадків).
Захист від підробки	Високий; базується на криптографічних алгоритмах та унікальному закритому ключі.	Низький; існує високий ризик фізичного копіювання або підробки відбитка печатки.
Ідентифікація автора	Забезпечує однозначну ідентифікацію підписувача через сертифікат відкритого ключа.	Потребує візуального порівняння або проведення графологічної експертизи у спірних випадках.
Контроль цілісності	Дозволяє миттєво виявити будьякі зміни в документі після його підписання.	Не дає гарантії, що зміст сторінок документа не був змінений після проставлення печатки.
Строк дії	Обмежений (зазвичай 1–2 роки), потребує регулярного перевипуску сертифіката.	Необмежений у часі (до моменту зміни реквізитів або ліквідації суб'єкта).
Зберігання та доступ	Потребує захищених носіїв (токенів) або хмарних сховищ та знання пароля.	Потребує фізичного сейфа та обмеження доступу сторонніх осіб до штампа.

З наведених даних стає очевидним, що КЕП не лише прирівняний до мокрої печатки за правовими наслідками, а й значно перевершує її за функціональними можливостями захисту інформації. В контексті електронної звітності КЕП виступає гарантом невідкличності документа - платник податків не може заперечити факт подання звіту, якщо він завірений його унікальним ключем.

Саме завдяки технології КЕП стала можливою реалізація принципу «non-repudiation» (неможливість відмови від авторства), що є наріжним каменем сучасної методології податкового контролю.

Функціонування системи електронної звітності неможливе без належної процедури ідентифікації платника, яка реалізується через отримання Кваліфікованого електронного підпису. З методологічної точки зору, цей процес є поєднанням юридичного підтвердження особи та технічної генерації криптографічних ключів.

Процес отримання електронного підпису суб'єктом господарювання (як юридичною особою, так і ФОП) регламентується Порядком надання електронних довірчих послуг. Науковці виділяють три обов'язкові стадії цього процесу, наведені на рисунку 1.

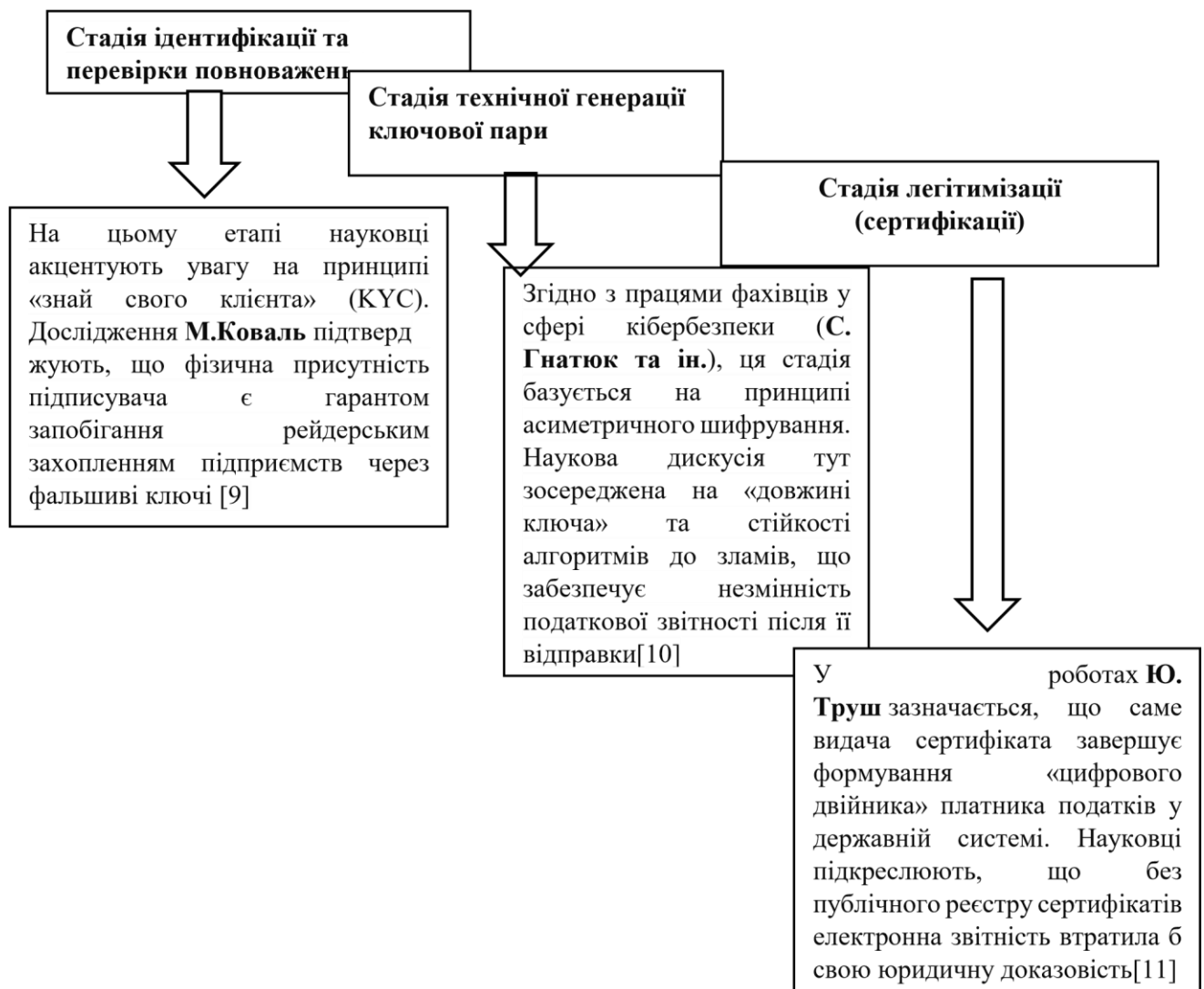

Рисунок 1 Стадії отримання електронного підпису, виділені науковцями

Науковці виділяють три обов'язкові стадії цього процесу:

1. Ідентифікація та верифікація: платник має особисто звернутися до Кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг (КНЕДП). Обов'язковість особистої присутності (або використання віддаленої ідентифікації через BankID/Дія) є критичною вимогою безпеки, що мінімізує ризики шахрайства.

2. Генерація пар ключів: у процесі створення КЕП генеруються два ключі: закритий (який зберігається у підписувача і використовується для створення підпису) та відкритий (який публікується в сертифікаті для перевірки підпису контролюючими органами).

3. Формування кваліфікованого сертифіката: Це документ, який пов'язує відкритий ключ із конкретною фізичною або юридичною особою. Важливим аспектом методології податкової звітності є питання безпечного зберігання закритого ключа. Нормативно-правове забезпечення (зокрема Постанова КМУ №193) встановлює вимоги до використання захищених носіїв особистих ключів (токенів). На відміну від звичайної флешки, токен - це спеціалізований апаратно-програмний засіб, конструкція якого не дозволяє скопіювати з нього закритий ключ. Операція підписання звіту відбувається «всередині» пристрою, а сам ключ ніколи не потрапляє в оперативну пам'ять комп'ютера.

Використання токенів є обов'язковим для органів державної влади, місцевого самоврядування та підприємств державного сектору. Для приватного бізнесу вимоги часто змінюються, проте експерти фахових видань (таких як «Фактор») наполегливо рекомендують використовувати захищені носії всім суб'єктам, оскільки це знімає питання про можливий компромат ключа при перевірках ДПС.

Еволюція поглядів на е-звітність призвела до появи «хмарних» КЕП (наприклад, DepositSign або CloudKey). Методологічна різниця полягає в тому, що закритий ключ зберігається не на фізичному пристрої в бухгалтера, а на захищеному сервері (апаратному модулі безпеки - HSM) надавача послуг. Це забезпечує:

- доступ до підписання звітності з будь-якого пристрою;
- високий рівень захисту, що відповідає вимогам ДССЗЗІ;
- відсутність ризику фізичної втрати або поломки флешки-токена.

В науковій літературі піднімається питання «правової гігієни» використання підпису. Методологічно КЕП вважається власноручним підписом, тому передача пароля від ключа іншим особам (наприклад, передача ключа директора бухгалтеру) з точки зору закону є порушенням правил користування довірчими послугами. У разі виникнення податкових спорів, факт використання ключа іншою особою може стати підставою для визнання звітності недійсною.

Таким чином, процедура отримання та зберігання КЕП є жорстко регламентованим процесом, де технічні засоби (токени, хмарні сховища) виступають гарантом юридичної чистоти податкової звітності. Перехід до використання виключно кваліфікованих підписів забезпечує стабільність електронного документообігу та захищає суб'єктів господарювання від кіберзагроз.

1.2. Аналітичний потенціал та інформативність електронних звітів

Традиційно податкова звітність розглядалася суб'єктами господарювання виключно як засіб виконання фіскальних зобов'язань перед державою. Проте в умовах цифрової економіки електронна звітність (ЕЗ) набуває нової якості - вона стає структурованим джерелом великих даних (Big Data), які можуть бути використані для внутрішнього аналізу та

стратегічного планування. Інформаційні можливості ЕЗ визначаються її здатністю до миттєвої агрегації та обробки. На відміну від паперових звітів, електронні масиви даних дозволяють керівництву підприємства здійснювати ретроспективний аналіз (оцінку минулих періодів) та предиктивний аналіз (прогнозування майбутніх податкових платежів та фінансових потоків).

Ми виділили ключові напрями використання інформаційного потенціалу е-звітності (таблиця 2)

Таблиця 2

**Ключові напрями використання інформаційного потенціалу
е-звітності**

Напрямок використання	Перевага
Моніторинг податкового навантаження в реальному часі.	Завдяки інтеграції облікових систем (ERP, 1С, М.Е.Дос) із даними податкової звітності, менеджери можуть оперативно відстежувати рівень податкової віддачі. Це дозволяє уникати ситуацій, коли різке зростання податкових зобов'язань стає несподіванкою для бюджету підприємства, спричиняючи касові розриви.
Аналіз ефективності використання ресурсів через призму ПДВ	Електронне адміністрування ПДВ (СЕА ПДВ) надає унікальні інформаційні можливості. Дані Реєстру виданих та отриманих податкових накладних дозволяють аналізувати структуру закупівель та реалізації в розрізі контрагентів, виявляти найбільш вигідних постачальників та контролювати «чистоту» податкового кредиту, що безпосередньо впливає на фінансову безпеку бізнесу
Використання звітності для внутрішнього аудиту та контролю	Електронні звіти є ідеальним об'єктом для автоматизованого аудиту. Внутрішні контролери можуть використовувати алгоритми «перехресної перевірки», порівнюючи дані декларації з податку на прибуток із даними фінансової звітності. Будь-які розбіжності в електронних формах є сигналом про наявність помилок у первинному обліку

Інформаційні можливості для управління дебіторською та кредиторською заборгованістю.	Науковці (зокрема Р. Бруханський) підкреслюють, що електронна звітність є джерелом верифікованої інформації про стан розрахунків [12]. Наприклад, електронні звіти з ЄСВ та ПДФО дозволяють аналізувати ефективність витрат на оплату праці та їх частку в загальній структурі собівартості.
Аналітична роль Електронного кабінету платника податків.	Електронний кабінет надає користувачам доступ до сервісу «Стан розрахунків з бюджетом». З управлінської точки зору, це інформаційна панель (Dashboard), яка дозволяє бачити: - наявність переplat, які можна використати для покриття майбутніх зобов'язань; - виникнення недоїмки чи пені на ранніх стадіях, що дозволяє мінімізувати фінансові втрати від штрафних санкцій; - статус «ризиковості» платника податків, що є критично важливим для збереження ділової репутації та стабільності роботи з партнерами.

Попри широкі можливості застосування електронної звітності, існують певні бар'єри. По-перше, податкова звітність базується на податкових правилах, які не завжди збігаються з економічною реальністю (наприклад, різні підходи до амортизації). По-друге, надмірне покладання на автоматизовані звіти може призвести до ігнорування якісних показників бізнесу.

Методологія формування звітності нерозривно пов'язана з інструментарієм - спеціалізованим програмним забезпеченням (ПЗ). На вітчизняному ринку сформувалася ієрархія програмних продуктів, кожен з яких має свої особливості в частині контролю помилок:

1. Електронний кабінет платника (ДПС): Безкоштовний державний сервіс. Його головна перевага, за висновками фахівців видання «Фактор», - пряма інтеграція з базами даних ДПС. Система проводить автоматичну камеральну перевірку на етапі заповнення: підсвічує червоним некоректні коди УКТ ЗЕД, помилки в арифметичних підсумках та невідповідність звітних періодів.

2. Система «М.Е.Дос»: Найбільш поширене комерційне ПЗ.

Методологічна цінність програми полягає у наявності вбудованого «Методичного контролю». Програма не дозволяє підписати звіт КЕП-ом, поки не будуть усунені критичні логічні помилки (наприклад, від'ємні значення там, де їх не може бути). Це значно знижує ризик отримання штрафів за недостовірні дані.

3. Хмарні сервіси («SOTA», «Вчасно.Каса»): Орієнтовані на мобільність. Аналіз інформаційних можливостей цих систем показує, що вони автоматично імпортують дані з первинних документів (е-накладних), що забезпечує безперервність облікового циклу: від господарської операції до податкового звіту.

Проблема автоматичного контролю логічних помилок. Науковці (наприклад, О. Канцуров) зазначають, що жодне ПЗ не може повністю замінити професійне судження бухгалтера[13]. Програми ефективно виявляють технічні помилки (пропущений реквізит, неправильна ставка), але не можуть оцінити економічний зміст операції. Тому методологія е-звітності вимагає поєднання автоматичного контролю системи та інтелектуального контролю фахівця.

Електронна податкова звітність сьогодні - це не лише форма контролю з боку держави, а й потужний аналітичний інструмент для самого підприємства. Її інформаційні можливості дозволяють трансформувати сухі цифри звітів у дієві управлінські рішення, забезпечуючи прозорість бізнеспроцесів та прогнозованість фінансового стану суб'єкта господарювання.

Висновки до першого розділу

Нормативно-правове забезпечення е-звітності в Україні пройшло шлях від експериментальних проектів до цілісної правової системи. Використання КЕП, захищених носіїв та спеціалізованого ПЗ створює

надійний бар'єр для фальсифікацій. Подальший розвиток е-звітності науковці вбачають у повній автоматизації - коли звітність буде формуватися «натисканням однієї кнопки» на основі даних електронного обліку без ризику суб'єктивного втручання.

На основі проведеного теоретичного аналізу нормативних, методологічних та практичних засад функціонування податкової звітності в цифровому форматі, сформульовано наступні узагальнення:

По-перше, аргументовано, що цифровізація звітності є результатом інтеграції фіскальних норм та технологій криптографічного захисту. Встановлено, що електронна форма подання документів не лише спрощує взаємодію з контролюючими органами, а й виступає гарантом юридичної автентичності даних, що забезпечується чіткою законодавчою базою у сфері електронних довірчих послуг.

По-друге, обґрунтовано роль Кваліфікованого електронного підпису (КЕП) як фундаментального інструменту ідентифікації в кіберпросторі. Вивчення наукових підходів до стабільності отримання та використання КЕП підтвердило, що використання захищених носіїв (токенів) та хмарних сховищ є критичною умовою для запобігання компрометації ключів і забезпечення принципу беззаперечного авторства звітної інформації.

По-третє, визначено прикладне значення спеціалізованого програмного забезпечення (державних та комерційних комплексів) у процесі мінімізації облікових ризиків. Доведено, що автоматизовані алгоритми логікоарифметичного контролю, вбудовані в ці системи, відіграють превентивну роль, дозволяючи суб'єкту господарювання уникати помилок у звітності ще до моменту її офіційного надсилання до контролюючих органів.

По-четверте, розкрито аналітичний потенціал електронних масивів даних, які формуються у процесі звітування. З'ясовано, що податкова

звітність у цифровому вигляді перетворюється на інформаційний актив підприємства, що дозволяє менеджменту здійснювати оперативний аудит податкових зобов'язань, прогнозувати касові розриви та оцінювати ефективність роботи з контрагентами через призму ПДВ-адміністрування. Констатовано, що сервісні можливості Електронного кабінету платника трансформують традиційні методи контролю у систему інтерактивного моніторингу. Це надає підприємству змогу в режимі реального часу відстежувати стан розрахунків із бюджетом та оперативно реагувати на будь-які зміни у статусі платника, що є важливим елементом стратегії економічної безпеки бізнесу.

Таким чином, результати першого розділу засвідчують, що сучасна система електронного звітування в Україні має високий рівень методологічної зрілості та є надійним підґрунтям для подальшого аналізу прикладних аспектів діяльності конкретного господарюючого суб'єкта.

Електронна податкова звітність сьогодні - це не лише форма контролю з боку держави, а й потужний аналітичний інструмент для самого підприємства. Її інформаційні можливості дозволяють трансформувати сухі цифри звітів у дієві управлінські рішення, забезпечуючи прозорість бізнеспроцесів та прогнозованість фінансового стану суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ФГ «НАДІЯ -С»

2.1 Організаційно-економічна характеристика ФГ «НАДІЯ-С»

Фермерське господарство «НАДІЯ-С» (код ЄДРПОУ 22222155) - це приватне сільськогосподарське підприємство, зареєстроване 25.05.1994 року. Адреса: 26552, Кіровоградська обл., Голованівський р-н, с.

Липовеньке, вул. Клинова, буд. 1.

Керівництво: директор - Сирота Олександр Володимирович.
статутний капітал: 40 000 грн.

Господарство має лінійну структуру управління, типову для сімейних фермерських господарств. Засновниками є члени родини Сирота.

Основний вид діяльності: 01.11 Вирощування зернових та олійних культур (пшениця, кукурудза, соняшник).

Допоміжні види діяльності: розведення ВРХ молочних порід, свинарство та оптова торгівля зерном.

На основі фінансової звітності підприємства можна проаналізувати динаміку його розвитку. Основні показники розвитку досліджуваного підприємства наведені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Показники розвитку ФГ «НАДІЯ-С» за 2021-2023 рр.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Чистий прибуток, тис. грн	801,0	900,0	721,6
Рентабельність, %	10,69%	6,59%	7,20%
Активи, тис. грн	21 838,7	22 992,8	30 825,8
Кількість працівників	7	7	7

Дані за 2024–2025 роки наразі в процесі оновлення в реєстрах, показники за 2021–2023 рр. є найбільш верифікованими.

Аналіз основних результатів діяльності господарства за період 2021–2023 рр. дозволяє виявити ключові тенденції його розвитку та адаптації до сучасних економічних викликів.

Протягом досліджуваного періоду спостерігається певна нестабільність чистого прибутку. Якщо у 2022 році цей показник демонстрував позитивну динаміку, сягнувши 900 тис. грн, то у 2023 році відбулося зниження до 721,6 тис. грн. Така тенденція є типовою для аграрного сектору Кіровоградщини в умовах воєнного стану та зумовлена передусім логістичними труднощами, зростанням вартості паливно-мастильних матеріалів і мінливістю закупівельних цін на зернові.

Рівень рентабельності також зазнав корекції: після пікового значення у 10,69% (2021 р.) показник стабілізувався на рівні близько 7%. Це свідчить про те, що господарство зберігає «запас міцності», проте кожна одиниця витрат приносить менше чистого доходу, що вимагає впровадження методів оптимізації собівартості.

Найбільш динамічним показником є обсяг активів підприємства, який продемонстрував стрімке зростання - з 21,8 млн грн у 2021 році до понад 30,8 млн грн у 2023 році. Такий приріст (майже на 41%) може свідчити про два ключові процеси:

- по-перше, активне інвестування в оновлення матеріально-технічної бази (придбання сучасної техніки або обладнання для зберігання зерна).
- по-друге, збільшення залишків готової продукції на складах через очікування більш вигідної ринкової кон'юнктури.

Незважаючи на економічні коливання, чисельність персоналу залишається незмінною - 7 осіб. Для невеликого фермерського господарства це є ознакою соціальної відповідальності та стабільності організаційної структури. Це також вказує на те, що зростання активів відбувається не за

рахунок розширення штату, а через інтенсифікацію виробництва та підвищення продуктивності праці наявних фахівців.

Загалом, ФГ «НАДІЯ-С» демонструє життєздатну модель господарювання. Стрімке зростання вартості активів на фоні помірного зниження прибутку вказує на етап капіталізації підприємства, де поточні прибутки спрямовуються на зміцнення фундаменту для майбутнього розвитку.

Щодо ресурсного потенціалу, спостерігається помітне зростання активів у 2023 році (до 30,8 млн грн) свідчить про інвестування в техніку або накопичення запасів продукції.

Незважаючи на коливання прибутку, підприємство зберігає стабільний штат (7 осіб) та позитивний рівень рентабельності, що важливо для сільськогосподарського сектору в умовах воєнного стану.

Поєднання рослинництва з тваринництвом (ВРХ, свині) дозволяє господарству диверсифікувати ризики та забезпечувати циклічність виробництва.

Для глибшого розуміння організаційної моделі ФГ «НАДІЯ-С» проведемо розрахунок показників, що характеризують рівень забезпечення господарства основними засобами та ефективність їх експлуатації.

Таблиця 2.2

Показники технічної оснащеності та ефективності використання ресурсів
ФГ «НАДІЯ-С» за 2021–2023 рр.

Показник	2021 рік	2023 рік	динаміка (+/-)
Вартість активів, тис. грн	21 838,7	30 825,8	+8 987,1
Кількість працівників, осіб	7	7	0
Фондоозброєність, тис. грн/особу	3 119,8	4 403,7	+1 283,9
Фондовіддача (за прибутком)	0,037	0,023	-0,014

Аналітична інтерпретація результатів наступна:

- стрімке зростання фондоозброєності: за досліджуваний період рівень технічної оснащеності одного робочого місця в ФГ «НАДІЯ-С» зріс

на 41,2%. Якщо у 2021 році на одного працівника припадало активів на суму 3,1 млн грн, то у 2023 році цей показник сягнув 4,4 млн грн. Це свідчить про глибоку технологічну інтенсифікацію господарства. У практичному сенсі це означає, що підприємство закуповує складнішу та дорожчу техніку, яка дозволяє невеликому штату (7 осіб) обробляти значні площі угідь та оперувати великими обсягами продукції.

- корекція показника фондовіддачі: показник фондовіддачі за чистим прибутком знизився з 0,037 до 0,023. На перший погляд, це може здатися негативним сигналом, проте в контексті аграрного сектору це пояснюється часовим лагом: інвестиції в активи (техніку, будівлі) зазвичай окупаються протягом 3–5 років. Оскільки вартість активів зросла значно швидше, ніж поточний прибуток, ми бачимо тимчасове зниження віддачі. Це підтверджує нашу тезу про те, що господарство перебуває на стадії модернізації та капіталізації.

Розраховані коефіцієнти вказують на формування капіталомісткої моделі бізнесу. ФГ «НАДІЯ-С» відходить від трудомістких методів (де потрібно багато людей) до автоматизованих, де основну роль відіграє висока вартість основних засобів та кваліфікація персоналу, що ними к

2.2. Аналіз фінансового стану ФГ «НАДІЯ-С»

Фінансовий стан підприємства починається з аналізу балансу. Протягом 2021–2023 рр. спостерігається стійка тенденція до нарощування валюти балансу. Якщо у 2021 році загальна вартість активів становила 21,8 млн грн, то станом на кінець 2023 року вона зросла до 30,8 млн грн.

Таблиця 2.3.

Структура активів та пасивів ФГ «НАДІЯ-С», тис. грн

Стаття балансу	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення, %
Необоротні активи	6 540,2	7 120,5	12 450,8	+90,4%
Оборотні активи	15 298,5	15 872,3	18 375,0	+20,1%
Всього активів	21 838,7	22 992,8	30 825,8	+41,2%
Власний капітал	18 450,2	19 350,2	20 071,8	+8,8%
Зобов'язання	3 388,5	3 642,6	10 754,0	+217,4%

Як свідчать розраховані показники, наведені в таблиці 2.3, стрибок необоротних активів майже у два рази (з 6,5 до 12,4 млн грн) свідчить про капітальні інвестиції. Одночасне зростання зобов'язань у 2023 році вказує на те, що модернізація парку техніки або будівництво складів у с. Липовеньке відбувалося із залученням позикового капіталу (кредитів або лізингу).

Ліквідність характеризує здатність ФГ «НАДІЯ-С» вчасно розраховуватися за своїми боргами.

Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл):

$$2021: \quad 15\,298,5 / 3\,388,5 = 4,51$$

$$2023 \text{ р.:} \quad 18\,375,0 / 10\,754,0 = 1,71$$

Висновок: попри зниження показника, він залишається в межах нормативного значення ($>1,5$). Це означає, що на кожну гривню боргу господарство має 1,71 грн оборотних ресурсів. Зниження коефіцієнта є логічним наслідком залучення нових кредитів для розвитку.

Найважливішим показником для фермерського господарства є коефіцієнт автономії (незалежності від зовнішніх кредиторів).

Розрахунок:

$$K_{\text{авт}}(2021) = 18\,450,2 / 21\,838,7 = 0,84$$

$$K_{\text{авт}}(2023) = 20\,071,8 / 30\,825,8 = 0,65$$

Аналіз показників свідчить: нормативне значення коефіцієнта становить понад 0,5. ФГ «НАДІЯ-С» демонструє високий ступінь фінансової незалежності: 65% усіх активів сформовано за рахунок власних коштів. Це робить підприємство стійким до економічних криз та привабливим для банків.

Ділова активність показує, наскільки швидко гроші, вкладені в насіння, добрива та паливо, повертаються у вигляді виручки.

Для ФГ «НАДІЯ-С» характерний високий обсяг запасів (зерно на складах). Оборотність запасів у 2023 році дещо сповільнилася, що пояснюється

складністю експортних шляхів з Кіровоградської області. Проте стабільна кількість персоналу (7 осіб) дозволяє утримувати витрати на управління на низькому рівні.

Враховуючи динаміку, можна прогнозувати, що за умови стабілізації цін на продукцію рослинництва, інвестовані у 2023 році кошти в техніку почнуть приносити додатковий прибуток вже у 2025–2026 роках.

В таблиці 2.4 наведені показники ліквідності та платоспроможності ФГ «Надія-С»

Таблиця 2.4. Показники ліквідності та платоспроможності ФГ «НАДІЯ-С»

Показник	2021 р.	2023 р.	Відхилення (+/-)	Норматив
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,12	0,08	-0,04	> 0,2
Коефіцієнт поточної ліквідності	4,51	1,71	-2,80	> 1,5
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,15	1,85	-0,30	> 2,0
Робочий капітал (Net Working Capital), тис. грн	11 910	7 621	-4 289	> 0

Аналітична примітка: Зниження поточної ліквідності з 4,51 до 1,71 свідчить про інтенсивне використання оборотних коштів для фінансування інвестицій, проте показник залишається в межах безпечної зони.

Для з'ясування реального стану підприємства та оцінки ризиків його втрати фінансової незалежності, у роботі було проведено розрахунок ключових коефіцієнтів стійкості. Узагальнені результати за період 2021–2023 рр., що відображають здатність суб'єкта господарювання протистояти зовнішнім викликам, наведено в табл. 2.5

Таблиця 2.5. Показники фінансової стійкості ФГ «НАДІЯ-С»

Показник	2021 р.	2023 р.	Відхилення (+/-)	Норматив
Коефіцієнт автономії (незалежності)	0,84	0,65	-0,19	> 0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	0,16	0,35	+0,19	< 0,5
Коефіцієнт фінансового лівериджу	0,18	0,54	+0,36	< 1,0
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,65	0,38	-0,27	0,2 – 0,5

Проведений аналіз фінансових індикаторів дає підстави стверджувати, що за останні три роки структура балансу зазнала суттєвих змін. Найбільш помітним є зниження коефіцієнта автономії майже на 20 відсоткових пунктів. Хоча станом на 2023 рік його значення (0,65) ще дозволяє говорити про достатній запас міцності, сама тенденція до зменшення власного капіталу в загальній масі активів є тривожним сигналом.

Паралельно з цим ми бачимо зростання фінансового лівериджу, який збільшився майже втричі (з 0,18 до 0,54). Це прямо вказує на те, що підприємство почало активніше залучати кредитні ресурси або використовувати відстрочки платежів. Поки що цей показник вкладається в межі безпеки, проте подальше нарощування боргів може призвести до втрати платоспроможності в майбутньому.

Окремо варто зупинитися на коефіцієнті маневреності. Його падіння з 0,65 до 0,38 свідчить про те, що значна частина власних коштів "осіла" в необоротних активах - можливо, у спецтехніці чи обладнанні, що різко знизило ліквідність підприємства. На сьогодні лише 38% власного капіталу знаходиться у мобільній формі.

Таким чином, результати розрахунків підтверджують, що хоча підприємство формально залишається стійким, його фінансова гнучкість суттєво погіршилася. Це актуалізує потребу в жорсткому внутрішньому контролі за витратами, щоб не допустити подальшого вимивання обігових коштів.

Для повноти дослідження фінансового стану підприємства необхідно проаналізувати інтенсивність використання його ресурсів. Саме показники ділової активності дозволяють оцінити швидкість перетворення активів у грошову форму та ефективність менеджменту у сфері управління розрахунками. Основні індикатори оборотності ресурсів протягом 2021–2023 рр. систематизовано у таблиці 2.6

Таблиця 2.6.

Аналіз ділової активності (оборотності ресурсів) ФГ «НАДІЯ-С»

Показник	2021 р.	2023 р.	Динаміка (+/-)
Оборотність активів (разів)	0,46	0,70	+0,24
Період обороту активів (днів)	782	514	-268
Оборотність дебіторської заборгованості (разів)	5,2	6,8	+1,6
Тривалість операційного циклу (днів)	215	198	-17

Дані таблиці 2.6 демонструють позитивну динаміку ділової активності ФГ «НАДІЯ-С» за останні три роки. Найбільш показовим є зростання оборотності активів з 0,46 до 0,70 рази. Це означає, що кожна гривня, вкладена в майно підприємства, почала приносити більше виторгу. Відповідно, період одного обороту активів скоротився на 268 днів - з 782 до 514 діб. Хоча цикл все ще залишається досить тривалим, тенденція до його прискорення свідчить про інтенсифікацію використання ресурсного потенціалу. Позитивні зрушення спостерігаються і в роботі з контрагентами.

Оборотність дебіторської заборгованості зросла на 1,6 пункту (з 5,2 до 6,8 рази). Це прямий результат покращення платіжної дисципліни клієнтів та більш ефективного контролю за поверненням коштів. Прискорення розрахунків дозволило підприємству швидше вивільняти гроші з обігу для задоволення власних потреб.

Крім того, варто відзначити скорочення тривалості операційного циклу на 17 днів (з 215 до 198 діб). Таке прискорення внутрішніх процесів позитивно впливає на загальну ліквідність підприємства, про яку йшлося раніше.

Таким чином, попри певну втрату автономії (згідно з даними табл. 2.5), підприємство змогло суттєво підвищити швидкість обороту своїх ресурсів. Це вказує на те, що обрана стратегія управління активами є правильною, проте для закріплення результату необхідно і надалі вдосконалювати механізми внутрішньогосподарського контролю, особливо в частині моніторингу дебіторської заборгованості та оптимізації логістичних процесів».

Завершальним етапом аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства є оцінка результативності його роботи через показники рентабельності. На відміну від абсолютних значень прибутку, ці індикатори демонструють відносну ефективність використання кожної гривні вкладених ресурсів. У таблиці 2.7 наведено розрахунки основних показників рентабельності протягом досліджуваного періоду

Таблиця 2.7.

Динаміка показників рентабельності діяльності ФГ «НАДІЯ-С»

Показник рентабельності	2021 р., %	2023 р., %	Відхилення, п.п.
Рентабельність активів (ROA)	3,67%	2,34%	-1,33
Рентабельність власного капіталу (ROE)	4,34%	3,59%	-0,75
Рентабельність операційних витрат	12,4%	8,8%	-3,60
Чиста рентабельність продажу (ROS)	7,9%	3,3%	-4,60

Результати розрахунків свідчать про загальну тенденцію до зниження ефективності діяльності підприємства у 2023 році порівняно з 2021 роком. Зокрема, рентабельність активів (ROA) скоротилася на 1,33 в.п. і склала 2,34%. Це вказує на те, що попри прискорення їх оборотності (яке ми спостерігали в табл. 2.6), загальна віддача від використання майна знизилася. Схожа ситуація і з рентабельністю власного капіталу (ROE), яка впала на 0,75 в.п. Хоча падіння тут менш стрімке, це все одно сигналізує про зменшення інвестиційної привабливості підприємства для власників. Найбільш тривожним є суттєве зниження чистої рентабельності продажу (ROS) - на 4,60 в.п. (з 7,9% до 3,3%). Таке різке падіння прибутковості кожної гривні витрат зазвичай свідчить про випереджаюче зростання собівартості або інших операційних витрат над темпами зростання доходів. Це підтверджується і показником рентабельності операційних витрат, який знизився з 12,4% до 8,8%.

Аналіз показників рентабельності виявив ключову проблему: при зростанні ділової активності та оборотності (що є позитивним моментом),

реальна прибутковість операцій суттєво зменшилася. Це свідчить про неефективність системи управління витратами на підприємстві. Отримані результати підтверджують необхідність впровадження заходів, запропонованих у наступному розділі роботи, а саме - посилення внутрішньогосподарського контролю за формуванням собівартості та оптимізації операційних видатків.

Висновки по другому розділу

Підсумовуючи результати проведеного аналізу фінансовогосподарського стану ФГ «НАДІЯ-С» за період 2021–2023 рр., можна зробити наступні висновки:

Фінансова стійкість та незалежність. Встановлено, що підприємство зберігає достатній рівень автономії (коефіцієнт автономії у 2023 р. становить 0,65 при нормі $>0,5$), проте спостерігається чітка тенденція до зростання фінансової залежності від зовнішніх джерел фінансування. Збільшення фінансового лівериджу та зниження маневреності власного капіталу вказують на поступове обмеження фінансової гнучкості суб'єкта господарювання.

1. Ефективність використання ресурсів. Аналіз ділової активності виявив позитивні зрушення в інтенсифікації використання активів. Прискорення оборотності активів на 268 днів та покращення роботи з дебіторською заборгованістю свідчать про вдосконалення операційних процесів. Скорочення тривалості операційного циклу є вагомим чинником підтримки ліквідності в умовах економічної нестабільності.
2. Прибутковість та результативність. Попри прискорення оборотності, загальна ефективність діяльності знизилася. Найбільш критичним є падіння чистої рентабельності продажу (на 4,60 в.п.) та рентабельності операційних

витрат. Це підтверджує наявність системної проблеми: витрати підприємства зростають швидше, ніж його доходи, що призводить до «вимивання» прибутку.

РОЗДІЛ 3 ОБЛІК ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ФГ «НАДІЯ-С» ТА АНАЛІЗ ЇЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

3.1 Облік податкової звітності ФГ «НАДІЯ-С» в електронній формі

У сучасних умовах функціонування ФГ «НАДІЯ-С» автоматизація податкового обліку є не просто вимогою законодавства, а інструментом мінімізації ризиків. Для ведення бухгалтерського обліку на підприємстві використовується конфігурація «BAS Бухгалтерія Сільськогосподарського підприємства», що дозволяє інтегрувати дані операційного обліку безпосередньо у податкові реєстри.

Для ФГ «НАДІЯ-С» використання електронної форми звітності зумовлене територіальною віддаленістю від органів ДПС та специфікою аграрного бізнесу. Основним інструментом є Електронний кабінет платника та програма «М.Е.Дос». В таблиці 3.1 наведено характеристику програмного забезпечення для податкового обліку у ФГ «НАДІЯ-С»

Таблиця 3.1.

Характеристика програмного забезпечення для податкового обліку у ФГ «НАДІЯ-С»

Критерій	Опис (BAS Бухгалтерія СГП)	Опис (М.Е.Дос)
Призначення	Первинний облік, розрахунок зарплати, облік паїв	Формування, підписання та відправка звітності
Обмін даними	Експорт у форматі .xml	Імпорт з облікових систем, реєстрація ПН
Переваги	Спеціалізовані форми для агросектору	Прямий зв'язок із серверами ДПС

Для комунікації з контролюючими органами ФГ «НАДІЯ-С» застосовує сервіс «М.Е.Дос». Вибір даного ПЗ зумовлений можливістю прямого імпорту податкових накладних та звітів з облікової системи. Процес подання звітності у господарстві базується на використанні кваліфікованого електронного підпису (КЕП), що виданий акредитованим центром сертифікації ключів (АЦСК) ДПС.

Для фермерського господарства «НАДІЯ-С» критично важливим є облік за четвертою групою єдиного податку. Об'єктом оподаткування є площа земель. В таблиці 3.2 наведено алгоритм формування електронної декларації платника єдиного податку 4 групи.

Таблиця 3.2.

Алгоритм формування електронної декларації платника ЄП 4 групи

Етап	Дія бухгалтера ФГ «НАДІЯ-С»	Результат у системі
1. Звірка площ	Перевірка договорів оренди та НГО	Актуалізація бази об'єктів оподаткування
2. Заповнення	Введення даних у форму J0103805	Автоматичний розрахунок суми податку
3. Додаток 1	Розрахунок частки с/г товаровиробництва	Підтвердження статусу платника 4 групи
4. Контроль	Запуск вбудованої перевірки «М.Е.Дос»	Виявлення помилок у кодах КАТОТТГ

Основним податковим звітом для ФГ «НАДІЯ-С» є Податкова декларація платника єдиного податку четвертої групи. Особливістю формування цієї звітності в електронній формі є необхідність додавання Розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва.

В електронному кабінеті платника податків бухгалтер ФГ «НАДІЯ-С» щороку до 20 лютого подає загальну та звітні декларації. Алгоритм автоматизації в системі «М.Е.Дос» дозволяє:

1. Автоматично підтягувати площі земельних ділянок згідно з даними нормативної грошової оцінки (НГО).
2. Розраховувати суму податку окремо по кожній земельній ділянці (ріллі, пасовищах тощо), що закріплені за господарством у межах Миколаївської області.
3. Здійснювати камеральну перевірку звіту на предмет арифметичних помилок перед відправкою.

Для аграрного підприємства критично важливим є своєчасна реєстрація податкових накладних (ПН) в Єдиному реєстрі (ЄРПН). У ФГ «НАДІЯ-С» цей процес повністю децентралізований:

- Створення ПН відбувається в базі «BAS» на основі видаткових накладних на реалізацію сільгосппродукції (пшениці, соняшнику).
- Електронний обмін документами з контрагентами відбувається через платформу «Птах».
- Щоденно здійснюється запит до ЄРПН для синхронізації вхідного податкового кредиту (отримані добрива, паливо, запчастини).

Це дозволяє бухгалтеру в режимі реального часу контролювати стан «ПДВрахунку» (систему електронного адміністрування - СЕА ПДВ) та уникати блокування накладних через невідповідність критеріям ризиковості. Основна проблема ФГ «НАДІЯ-С» - це невідповідність кодів УКТ ЗЕД на «вході» (добрива, паливо) та на «виході» (зерно). Це призводить до моніторингу за критеріями ризиковості. Одним із найбільш складних аспектів електронного взаємодії ФГ «НАДІЯ-С» із контролюючими органами є адміністрування податку на додану вартість (ПДВ). Специфіка аграрного виробництва полягає у суттєвій розбіжності між номенклатурою придбаних ресурсів та реалізованої продукції, що автоматично вмикає алгоритми системи моніторингу критеріїв ризиковості (СМКОР). Для ідентифікації потенційних точок зупинки реєстрації податкових накладних у таблиці 3.3 проведено порівняльний аналіз основних вхідних та вихідних товарних потоків господарства за кодами УКТ ЗЕД

Таблиця 3.3.

Аналіз вхідних та вихідних потоків ПДВ у ФГ «НАДІЯ-С»

Категорія	Об'єкти (коди УКТ ЗЕД)	Проблема контролю
Вхід (Кредит)	2710 (Дизпаливо), 3102 (Добрива)	Ризик «пересорту» за версією ДПС
Вихід (Зобов'язання)	1001 (Пшениця), 1206 (Соняшник)	Необхідність подання «Таблиці даних»

Аналіз даних таблиці 3.3 демонструє наявність об'єктивного технологічного розриву між придбаними товарно-матеріальними цінностями та готовою продукцією. Зокрема, значні обсяги вхідного податкового кредиту за кодами 2710 (дизельне паливо) та 3105 (мінеральні добрива) трансформуються у вихідні зобов'язання за кодами 1001 (пшениця) та 1206 (соняшник).

З погляду автоматизованих систем ДПС, така ситуація часто інтерпретується як "ризик пересорту" або відсутність відповідних виробничих потужностей для такої трансформації. Це створює пряму загрозу блокування податкових накладних ФГ «НАДІЯ-С».

Для мінімізації цих ризиків господарству необхідно в межах електронного документообігу завчасно подавати "Таблицю даних платника податків", де детально розписано зв'язок між придбаними ресурсами та вирощеною культурою. Крім того, автоматизація внутрішнього складського обліку в системі BAS має стати першоджерелом для формування доказової бази (пояснень), які подаються в електронній формі у разі зупинки реєстрації документів. Таким чином, електронний контроль ПДВ у ФГ «НАДІЯ-С» вимагає не лише технічного подання звітів, а й стратегічного управління податковою історією підприємства.

Незважаючи на значні переваги цифровізації облікових процесів, функціонування системи електронного звітування у ФГ «НАДІЯ-С» супроводжується низкою проблемних аспектів. Вони мають як суто технічний характер, пов'язаний із роботою серверного обладнання та програмних шлюзів, так і методологічний - зумовлений складністю податкового законодавства України. У таблиці 3.4 систематизовано основні недоліки та перешкоди, що виникають у процесі підготовки та подання податкової звітності господарства в електронному форматі.

Таблиця 3.4.

Основні проблеми електронного обліку у ФГ «НАДІЯ-С»

Тип проблеми	Прояв у діяльності господарства	Наслідки
Технічні	Збої серверів ДПС у граничні терміни	Несвоєчасна реєстрація ПН, штрафи
Методичні	Складність заповнення «повідомлень про помилки»	Затримка податкового кредиту контрагентів
Організаційні	Необхідність постійного оновлення КЕП	Витрати часу на візити до АЦСК

Результати систематизації проблем, наведених у табл. 3.4, дозволяють стверджувати, що найбільш критичним чинником для ФГ «НАДІЯ-С» є технічна нестабільність взаємодії з серверами ДПС у періоди граничних термінів подання звітності (наприклад, перед 20-м числом місяця). Це створює ситуації, коли звітність, сформована вчасно, отримує другу квитанцію із затримкою, що породжує ризики застосування штрафних санкцій.

Особливої уваги заслуговує організаційна складність, пов'язана з адмініструванням КЕП. Для невеликого фермерського господарства необхідність регулярного оновлення ключів та забезпечення їх сумісності з різними сервісами створює додаткове адміністративне навантаження.

Методологічні ж труднощі найчастіше проявляються у процесі підготовки пояснень для розблокування податкових накладних. Відсутність чітких шаблонів та автоматизованих підказок у системі змушує бухгалтера витрачати значний час на ручне формування пакету документів, що знижує оперативність фінансових розрахунків із контрагентами.

Отже, виявлені недоліки підтверджують, що існуюча система електронного звітування у ФГ «НАДІЯ-С» потребує не лише технічної підтримки, а й вдосконалення внутрішніх процедур підготовки первинних даних. Це створює об'єктивне підґрунтя для розробки рекомендацій, спрямованих на оптимізацію взаємодії господарства з податковими органами, які будуть запропоновані у підсумковій частині розділу».

3.2. Шляхи вдосконалення подання звітності в електронній формі

Сучасна практика подання звітності у ФГ «НАДІЯ-С» часто стикається з проблемою нестабільного інтернет-зв'язку та перебоїв в електропостачанні, що є характерним для сільської місцевості. Розміщення баз даних у «хмарі» дозволяє відокремити процес обліку від фізичного місця знаходження офісу. Наприклад, у період активної посівної кампанії озимої пшениці та ячменю, коли обсяг первинної документації різко зростає, бухгалтер зможе здійснювати реєстрацію податкових накладних навіть дистанційно. Це виключає ситуації, коли через несправність локального комп'ютера зупиняється робота з контрагентами. Важливо, що хмарне рішення гарантує щоденне створення архівних копій усіх звітів, що є критичним для збереження історії взаєморозрахунків та поданої звітності за попередні роки.

Для аграрного сектора, і зокрема для ФГ «НАДІЯ-С», найгострішою проблемою в електронному звітуванні є блокування ПН через невідповідність кодів УКТ ЗЕД. Система СМКОР не завжди автоматично "розуміє", що закуплене дизельне паливо, добрива та насіння було використано для отримання врожаю соняшнику або кукурудзи. Запропоноване налаштування в системі «BAS» дозволяє автоматично пов'язати списання засобів захисту рослин (ЗЗР) та мінеральних добрив із конкретними площами під озимим ріпаком або іншими культурами. Коли бухгалтер формує відповідь на запит ДПС у системі «М.Е.Дос», програма вже має готову цифрову довідку про витрати на 1 гектар. Це дозволяє документально підтвердити реальність виробництва продукції та значно прискорити процес розблокування накладних, зберігаючи обігові кошти господарства.

Специфіка роботи ФГ «НАДІЯ-С» передбачає співпрацю з великою кількістю трейдерів та постачальників пально-мастильних матеріалів. Використання електронного архіву дозволяє не просто зберігати квитанції

№1 та №2, а й систематизувати їх за культурами (наприклад, окремий масив документів щодо реалізації ячменю ярого та пшениці озимої). Особливий акцент пропонується зробити на превентивній перевірці покупців через інтегровані модулі (на кшталт YouControl). Це дає можливість бухгалтеру ще до моменту відвантаження зерна з току побачити, чи не має покупець ознак фіктивності або статусу "ризикового". Такий підхід захищає ФГ «НАДІЯ-С» від участі у сумнівних схемах та гарантує чистоту податкового кредиту, що є базовою умовою успішного проходження будь-якої електронної чи виїзної перевірки.

Попри налагоджену систему, існують шляхи оптимізації. Пропонується:

1. Інтеграція з сервісами перевірки контрагентів (наприклад, YouControl) безпосередньо в облікову систему для автоматичного блокування операцій з ризиковими підприємствами.
2. Впровадження автоматичного моніторингу залишків сільгосппродукції на складах для коректного заповнення таблиць даних платника ПДВ, що зменшить ймовірність зупинення реєстрації ПН.
3. Використання «Хмарних рішень» для зберігання архіву електронної звітності, що забезпечить безперебійний доступ до документів у разі технічних збоїв або виїзних перевірок.

На основі виявлених недоліків та систематизованих проблем у процесі електронного звітування, виникає необхідність розробки конкретних практичних заходів, спрямованих на підвищення ефективності податкового обліку у ФГ «НАДІЯ-С». Запропоновані напрями вдосконалення охоплюють як технічну модернізацію програмного забезпечення, так і оптимізацію внутрішніх організаційних регламентів. У таблиці 3.5 сформульовано комплексні заходи, реалізація яких дозволить мінімізувати податкові ризики та знизити трудомісткість облікових процесів

Таблиця 3.5.

Пропоновані заходи щодо оптимізації звітності ФГ «НАДІЯ-С»

Захід	Очікуваний результат	Показник ефективності
Хмарний сервіс	Доступ до обліку 24/7 з поля/офісу	Швидкість прийняття рішень
Модуль «Аптека»	Автоматичне списання ЗЗР та палива	Точність собівартості на 15% вища
Електронний архів	Швидка підготовка до перевірок	Зменшення адміннавантаження на 20%

Оцінюючи запропоновані у таблиці 3.5 заходи, можна стверджувати, що пріоритетним напрямом для ФГ «НАДІЯ-С» є перехід на хмарні технології зберігання та обробки даних. Це дозволить бухгалтеру забезпечити безперервність подання звітності незалежно від локальних технічних збоїв у офісі господарства, що особливо актуально для аграрного сектора з його територіальною специфікою.

Впровадження модуля автоматичного списання пально-мастильних матеріалів та засобів захисту рослин (ЗЗР) безпосередньо в системі «BAS» дасть змогу в режимі реального часу формувати базу для таблиць даних платника ПДВ. Це суттєво знизить імовірність блокування податкових накладних, оскільки податкова служба бачитиме реальну картину витрат матеріальних ресурсів на вирощування конкретних сільгоспкультур. Економічний ефект від реалізації цих пропозицій полягатиме не лише у прямій економії робочого часу (орієнтовно на 20-25%), а й у запобіганні фінансовим втратам від штрафів за несвоєчасну реєстрацію документів. Крім того, автоматизація архівування електронних звітів створить надійну доказову базу для успішного проходження податкових перевірок у майбутньому.

Таким чином, запропоновані шляхи вдосконалення трансформують електронну звітність ФГ «НАДІЯ-С» із простого інструменту виконання

законодавчих вимог у дієву систему оперативного контролю та фінансової безпеки господарства

Оцінюючи запропоновані у таблиці 3.5 заходи, можна стверджувати, що пріоритетним напрямом для ФГ «НАДІЯ-С» є перехід на хмарні технології зберігання та обробки даних. Це дозволить бухгалтеру забезпечити безперервність подання звітності незалежно від локальних технічних збоїв у офісі господарства, що особливо актуально для аграрного сектора з його територіальною специфікою.

Впровадження модуля автоматичного списання пально-мастильних матеріалів та засобів захисту рослин (ЗЗР) безпосередньо в системі «BAS» дасть змогу в режимі реального часу формувати базу для таблиць даних платника ПДВ. Це суттєво знизить імовірність блокування податкових накладних, оскільки податкова служба бачитиме реальну картину витрат матеріальних ресурсів на вирощування конкретних сільгоспкультур. Економічний ефект від реалізації цих пропозицій полягатиме не лише у прямій економії робочого часу (орієнтовно на 20-25%), а й у запобіганні фінансовим втратам від штрафів за несвоєчасну реєстрацію документів. Крім того, автоматизація архівування електронних звітів створить надійну доказову базу для успішного проходження податкових перевірок у майбутньому.

Таким чином, запропоновані шляхи вдосконалення трансформують електронну звітність ФГ «НАДІЯ-С» із простого інструменту виконання законодавчих вимог у дієву систему оперативного контролю та фінансової безпеки господарства

Аналіз технічного забезпечення ФГ «НАДІЯ-С» вказує на критичну залежність бухгалтерської служби від локальної інфраструктури, що в умовах нестабільного енергопостачання створює ризики зриву дедлайнів подання звітності. Рекомендується здійснити міграцію баз даних «BAS

Бухгалтерія» та програмного комплексу «М.Е.Дос» на хмарні хостингплатформи.

З практичного погляду, це забезпечить екстериторіальність робочого місця бухгалтера: можливість здійснювати реєстрацію податкових накладних та моніторинг СЕА ПДВ за допомогою будь-якого пристрою з доступом до мережі Інтернет. Такий підхід нівелює загрозу втрати первинної інформації у разі фізичного пошкодження локальних носіїв та автоматизує процес резервного копіювання (back-up), що є основою безперервності податкового обліку в агробізнесі.

Одним із найбільш трудомістких процесів у ФГ «НАДІЯ-С» є підготовка пояснень до заблокованих ПН через розбіжність кодів УКТ ЗЕД (так званий «розрив ланцюга»). Для вирішення цієї проблеми пропонується алгоритмізація внутрішнього складського обліку.

Суть заходу полягає у налаштуванні в «BAS» автоматичних реєстрів списання добрив, засобів захисту рослин та пально-мастильних матеріалів у розрізі кожної окремої культури (соняшник, пшениця) та конкретних земельних ділянок. Це дозволить одним запитом формувати «Таблицю даних платника податків», яка є головним превентивним інструментом проти зупинення реєстрації податкових накладних. Таким чином, електронна система звітування автоматично підтверджуватиме реальність виробничого циклу господарства перед органами ДПС.

З огляду на вимоги Податкового кодексу щодо тривалого зберігання цифрових документів, ФГ «НАДІЯ-С» доцільно запровадити систему структурованого електронного архівування. Це передбачає не просто збереження файлів, а створення бази даних із можливістю миттєвого пошуку квитанцій та протоколів реєстрації за останні три роки.

Додатковим елементом має стати інтеграція з API сервісів перевірки ділової репутації (на кшталт YouControl або контрагентської перевірки в «М.Е.Дос»). Це дасть змогу бухгалтеру ще на етапі виписки рахунку бачити

статус «ризиковості» покупця. Такий засіб контролю дозволить господарству уникати сумнівних операцій, які можуть призвести до призначення позапланових перевірок або блокування податкового ліміту, забезпечуючи фінансову безпеку та чистоту податкової історії фермерського господарства. В таблиці 3.6 наведено напрями вдосконалення системи електронного звітування у ФГ «НАДІЯ-С» та очікуваний ефект від їх впровадження

Таблиця 3.6.

**Напрями вдосконалення системи електронного звітування у ФГ
«НАДІЯ-С» та очікуваний ефект від їх впровадження**

Виявлений недолік / Проблема	Рекомендований захід	Очікуване покращення (ефект)
Високий ризик втрати даних та неможливість роботи у разі відсутності електроенергії в офісі.	Перехід на хмарний сервер для розміщення баз «BAS» та «М.Е.Дос».	Забезпечення безперервності обліку, доступ до звітності 24/7 з будь-якої точки,
		автоматичне резервне копіювання.
Блокування податкових накладних через відсутність автоматичного зв'язку між придбаними ресурсами та вирощеною продукцією.	Налаштування модуля автоматичної кореляції витрат ТМЦ (палива, добрив) із виходом продукції в розрізі полів.	Автоматичне формування «Таблиці даних платника», зменшення ймовірності зупинки реєстрації ПН на 30-40%.
Трудомісткість пошуку документів під час перевірок та складність ручного моніторингу надійності контрагентів.	Впровадження структурованого електронного архіву та модулів перевірки ділової репутації партнерів.	Миттєвий доступ до архіву квитанцій (до 3-х років), уникнення операцій із «ризиковими» суб'єктами, економія робочого часу бухгалтера на 20%.
Відсутність оперативного контролю за станом ліміту в системі СЕА ПДВ у мобільному режимі.	Інтеграція сповіщень про стан ПДВ-рахунку через API Електронного кабінету до смартфона бухгалтера/керівника.	Своєчасне планування грошових потоків, уникнення затримок у реєстрації ПН через брак ліміту.

Як свідчать дані таблиці 3.6, запропоновані заходи мають комплексний характер. Впровадження хмарних технологій та автоматизація зв'язку між витратами ТМЦ і випуском сільгосппродукції дозволяють не лише технічно

спростити процес подання звітності, а й створити систему превентивного захисту від блокування податкових накладних. Економічна доцільність даних пропозицій підтверджується вивільненням робочого часу персоналу та мінімізацією ризиків нарахування штрафних санкцій за порушення термінів реєстрації документів у ЄРПН.

Висновки по третьому розділу

Для аграрного сектора, і зокрема для ФГ «НАДІЯ-С», найгострішою проблемою в електронному звітуванні є блокування ПН через невідповідність кодів УКТ ЗЕД. Система СМКОР не завжди автоматично "розуміє", що закуплене дизельне паливо, добрива та насіння було використано для отримання врожаю соняшнику або кукурудзи. Запропоноване налаштування в системі «BAS» дозволяє автоматично пов'язати списання засобів захисту рослин (ЗЗР) та мінеральних добрив із конкретними площами під озимим ріпаком або іншими культурами. Коли бухгалтер формує відповідь на запит ДПС у системі «М.Е.Дос», програма вже має готову цифрову довідку про витрати на 1 гектар. Це дозволяє документально підтвердити реальність виробництва продукції та значно прискорити процес розблокування накладних, зберігаючи обігові кошти господарства.

Специфіка роботи ФГ «НАДІЯ-С» передбачає співпрацю з великою кількістю трейдерів та постачальників пально-мастильних матеріалів. Використання електронного архіву дозволяє не просто зберігати квитанції №1 та №2, а й систематизувати їх за культурами (наприклад, окремий масив документів щодо реалізації ячменю ярого та пшениці озимої). Особливий акцент пропонується зробити на превентивній перевірці покупців через інтегровані модулі (на кшталт YouControl). Це дає можливість бухгалтеру ще до моменту відвантаження зерна з току побачити, чи не має покупець

ознак фіктивності або статусу "ризикового". Такий підхід захищає ФГ «НАДІЯ-С» від участі у сумнівних схемах та гарантує чистоту податкового кредиту, що є базовою умовою успішного проходження будь-якої електронної чи виїзної перевірки.

ВИСНОВКИ

Нормативно-правове забезпечення е-звітності в Україні пройшло шлях від експериментальних проєктів до цілісної правової системи. Використання КЕП, захищених носіїв та спеціалізованого ПЗ створює надійний бар'єр для фальсифікацій. Подальший розвиток е-звітності науковці вбачають у повній автоматизації - коли звітність буде формуватися «натисканням однієї кнопки» на основі даних електронного обліку без ризику суб'єктивного втручання.

На основі проведеного теоретичного аналізу нормативних, методологічних та практичних засад функціонування податкової звітності в цифровому форматі, сформульовано наступні узагальнення:

По-перше, аргументовано, що цифровізація звітності є результатом інтеграції фіскальних норм та технологій криптографічного захисту. Встановлено, що електронна форма подання документів не лише спрощує взаємодію з контролюючими органами, а й виступає гарантом юридичної автентичності даних, що забезпечується чіткою законодавчою базою у сфері електронних довірчих послуг.

По-друге, обґрунтовано роль Кваліфікованого електронного підпису (КЕП) як фундаментального інструменту ідентифікації в кіберпросторі. Вивчення наукових підходів до стабільності отримання та використання КЕП підтвердило, що використання захищених носіїв (токенів) та хмарних сховищ є критичною умовою для запобігання компрометації ключів і забезпечення принципу беззаперечного авторства звітної інформації. По-третє, визначено прикладне значення спеціалізованого програмного забезпечення (державних та комерційних комплексів) у процесі мінімізації облікових ризиків. Доведено, що автоматизовані алгоритми логікоарифметичного контролю, вбудовані в ці системи, відіграють превентивну роль, дозволяючи суб'єкту господарювання уникати помилок

у звітності ще до моменту її офіційного надсилання до контролюючих органів.

По-четверте, розкрито аналітичний потенціал електронних масивів даних, які формуються у процесі звітування. З'ясовано, що податкова звітність у цифровому вигляді перетворюється на інформаційний актив підприємства, що дозволяє менеджменту здійснювати оперативний аудит податкових зобов'язань, прогнозувати касові розриви та оцінювати ефективність роботи з контрагентами через призму ПДВ-адміністрування. Констатовано, що сервісні можливості Електронного кабінету платника трансформують традиційні методи контролю у систему інтерактивного моніторингу. Це надає підприємству змогу в режимі реального часу відстежувати стан розрахунків із бюджетом та оперативно реагувати на будь-які зміни у статусі платника, що є важливим елементом стратегії економічної безпеки бізнесу.

Таким чином, результати першого розділу засвідчують, що сучасна система електронного звітування в Україні має високий рівень методологічної зрілості та є надійним підґрунтям для подальшого аналізу прикладних аспектів діяльності конкретного господарюючого суб'єкта.

Електронна податкова звітність сьогодні - це не лише форма контролю з боку держави, а й потужний аналітичний інструмент для самого підприємства. Її інформаційні можливості дозволяють трансформувати сухі цифри звітів у дієві управлінські рішення, забезпечуючи прозорість бізнеспроцесів та прогнозованість фінансового стану суб'єкта господарювання. Підсумовуючи результати проведеного аналізу фінансовогосподарського стану ФГ «НАДІЯ-С» за період 2021–2023 рр., можна зробити наступні висновки:

Фінансова стійкість та незалежність. Встановлено, що підприємство зберігає достатній рівень автономії (коефіцієнт автономії у 2023 р. становить 0,65 при нормі $>0,5$), проте спостерігається чітка тенденція до

зростання фінансової залежності від зовнішніх джерел фінансування. Збільшення фінансового лівериджу та зниження маневреності власного капіталу вказують на поступове обмеження фінансової гнучкості суб'єкта господарювання.

Аналіз ділової активності виявив позитивні зрушення в інтенсифікації використання активів. Прискорення оборотності активів на 268 днів та покращення роботи з дебіторською заборгованістю свідчать про вдосконалення операційних процесів. Скорочення тривалості операційного циклу є вагомим чинником підтримки ліквідності в умовах економічної нестабільності.

Попри прискорення оборотності, загальна ефективність діяльності знизилася. Найбільш критичним є падіння чистої рентабельності продажу (на 4,60 в.п.) та рентабельності операційних витрат. Це підтверджує наявність системної проблеми: витрати підприємства зростають швидше, ніж його доходи, що призводить до «вимивання» прибутку.

Для аграрного сектора, і зокрема для ФГ «НАДІЯ-С», найгострішою проблемою в електронному звітуванні є блокування ПН через невідповідність кодів УКТ ЗЕД. Система СМКОР не завжди автоматично "розуміє", що закуплене дизельне пальне, добрива та насіння було використано для отримання врожаю соняшнику або кукурудзи. Запропоноване налаштування в системі «BAS» дозволяє автоматично пов'язати списання засобів захисту рослин (ЗЗР) та мінеральних добрив із конкретними площами під озимим ріпаком або іншими культурами. Коли бухгалтер формує відповідь на запит ДПС у системі «М.Е.Дос», програма вже має готову цифрову довідку про витрати на 1 гектар. Це дозволяє документально підтвердити реальність виробництва продукції та значно прискорити процес розблокування накладних, зберігаючи обігові кошти господарства.

Специфіка роботи ФГ «НАДІЯ-С» передбачає співпрацю з великою кількістю трейдерів та постачальників пально-мастильних матеріалів. Використання електронного архіву дозволяє не просто зберігати квитанції №1 та №2, а й систематизувати їх за культурами (наприклад, окремий масив документів щодо реалізації ячменю ярого та пшениці озимої). Особливий акцент пропонується зробити на превентивній перевірці покупців через інтегровані модулі (на кшталт YouControl). Це дає можливість бухгалтеру ще до моменту відвантаження зерна з току побачити, чи не має покупець ознак фіктивності або статусу "ризикового". Такий підхід захищає ФГ «НАДІЯ-С» від участі у сумнівних схемах та гарантує чистоту податкового кредиту, що є базовою умовою успішного проходження будь-якої електронної чи виїзної перевірки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV [База даних "Законодавство України"] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=851-15>.
2. Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 р. №2155-VIII [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n534>.
3. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 02.06.2026).
4. Про затвердження Порядку функціонування Електронного кабінету. Наказ Міністерства фінансів № 637 від 14.07.2017. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0942-17#Text>.
5. Токени та ЕЦП: показуємо в бухобліку. Фактор 2025. <https://factor.academy/blog/tokeni-ta-ecp-pokazuyemo-v-buxobliku/>.
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами – підприємцями. Закон України 1982-VIII, 23, 2017. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1982-19/en/ed20170323#Text>.
7. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18–22. Ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 26.04.2025).
8. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV.

Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 26.04.2025).

9. Електронне оподаткування: сутність та перспективи застосування: [монографія] / П.В Мельник, А.М. Новицький, О.А. Долгий, С.П. Ріппа та ін.; за заг.ред. П.В.Мельника.- Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2010. – 332 с.
10. Новицький А. Електронна звітність платників податків // [Електронний ресурс] / А.Новицький. – Режим доступу: <http://www.sts.gov.ua/elektronnazvitnist/platnikam-podatktiv-proedi/povidomlennya-/59085.html>
11. Концепція створення електронного сервісу “Електронний кабінет платника податків”. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5.12. 2012 р. № 1007-р // [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1007-2012-p#n42>
12. Електронне оподаткування в загальній системі електронного урядування в Україні // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/prtup/20113/pdf/11namuvu.pdf>
13. Світовий досвід модернізації податкової служби // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dpsukraini/mijnarodniydosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/mrdosvid/>.
14. Мельник Т. Податкова звітність в електронному вигляді: теорія та практика / Т. Мельник // Бухгалтерський облік і аудит. – 218. – № 10. – С. 43–47.
15. Онисько С. М. Податкова система : підручник / С. М. Онисько, І. М. Тофан, О. В. Грицина ; за заг. ред. С. М. Онисько. – Львів : Магнолія-2006, 2013. – 351 с.

16. Очеретько Л. М. Проблеми впровадження електронної звітності підприємств / Л. М. Очеретько, А. С. Козицький // Економічний простір. – 2020. – № 38. – С. 126–132.
17. Пюро М. Буковинські бухгалтери – за електронну звітність / М. Пюро // Вісник податкової служби України. – 2011. – № 44.
18. Солодучін С. В. Механізм оцінки ефективності впровадження системи електронної податкової звітності / С. В. Солодучін, А. Л. Єгоров // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2023. – № 5, т. 2. – С. 39–44.
19. Огнійчук М.Ф., Горковенко І.В., Сколотій І.В. Електронне оподаткування в системі обліку податку на додану вартість/ Фінанси та банківська справа / Проблеми економіки. – №4, 2014. – С.378.
20. Макаруч Р.М. Проблеми впровадження системи електронного адміністрування податку на додану вартість [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jurblog.com.ua/2014/09/problems-vprovadzheniya-sistemielektronnogo-administruvannya-podatku-na-dodanu-vartist/>.
21. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку формування та надсилання реєстру платників податків для перерахування коштів до бюджету в рахунок погашення податкового боргу з податку на додану вартість в умовах дії системи електронного адміністрування податку на додану вартість» №1523/27968 від 08.12.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1523-15>.
22. Пащенко Ю.Г. Електронна звітність податківців // Інтернет газета "Іґріс". [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.igris.com.ua/news/elektronna_zvitnist_podatkivciv/20111017565
23. Мельничук О. Подання звітності в електронному вигляді // Інтернет сторінка "Sophus" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2014_05_22_23_kamodilsk/sekcija_6_2014_05_22_23/

podannja_zvitanosti_v_elektronnomu_vigljadi_perevagi_ta_nedoliki/64101040.

24. Вінницька О. Теоретичні засади податкового адміністрування: основи фіскального управління. *Economies Horizons*. 2024. №. 1(27). Р. 142–149. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(27\).2024.299231](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(27).2024.299231).
25. Назарова Т., Вітківська В. Цифровізація податкового адміністрування: перспективи та ризики. Сучасні кризові явища в економіці та проблеми облікового, контрольного та аналітичного забезпечення управління підприємством : матеріали XVII Міжнар. науковопракт. конф., м. Луцьк, 24 трав. 2025 р.
26. Гета Ю. В. Міжнародний досвід цифрової трансформації підприємництва та його адаптація в Україні : кваліфікаційна робота ... магістра : 292 Міжнародні економічні відносини. Полтава, 2025. 108 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/15205>.
27. Бортник В., Лісовська Ю., Приймак О. Актуальні проблеми податкового адміністрування. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки. 2025. № 2(74). С. 16–20. URL: <https://doi.org/10.32689/2522-4603.2025.2.2>.
28. Андросюк Ю. В. Трансформація податкової системи України в умовах цифровізації. Таврійський науковий вісник. 2025. № 24. С. 167–175. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/666>.
29. План цифрового розвитку Державної податкової служби України до 2030 року : затверджено Рішенням Комітету з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами (протокол № 8 від 18.12.2024 року). URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/План%20цифрового%20розвитку%20ДПС%20України%20\(1\).PDF](https://mof.gov.ua/storage/files/План%20цифрового%20розвитку%20ДПС%20України%20(1).PDF).
30. Криниця С. О. Цифрова трансформація податкової та митної систем: зарубіжний досвід та перспективи для України. Актуальні питання

економічних наук. 2025. № 9. URL:
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15165120>. 31. Madeleine Merkkx, Bart van
der Doef, John Gruson, Naomie Verbaan. VAT in the Digital Age Package:
Singling Out the Single VAT Registration. EC Tax
Review. 2023. Vol. 32. Issue 4. P. 172–182. URL:
<https://doi.org/10.54648/ecta2023022>.